

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΔΑΡΛΑΣΗ

Το αγόρι στο θεωρείο

**ΒΡΑΒΕΙΟ
ΕΦΗΒΙΚΟΥ
ΝΕΑΝΙΚΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΥ
2018**

ΚΥΚΛΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Πριν από την ανάγνωση του βιβλίου

- Τι αισθάνεσαι και σκέφτεσαι όταν ακούς τη λέξη «πρόσφυγας» ή/και «προσφυγιά»;
- Τι ξέρεις για τους Μικρασιάτες πρόσφυγες; Γνωρίζεις αν κι εσύ ή κάποιο άλλο μέλος της ευρύτερης οικογένειάς σου έχει προσφυγικές ρίζες; Αν ναι, τι γνωρίζεις γι' αυτό; Μήπως γνωρίζεις απογόνους προσφύγων ή σύγχρονους πρόσφυγες από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον σου;
- Ποιοι είναι οι λόγοι (π.χ. πολιτικοί, περιβαλλοντικοί) για τους οποίους αναγκάζονται οι άνθρωποι να εγκαταλείψουν τα σπίτια, τα χωριά, τις πόλεις και τελικά τη χώρα τους και να πάρουν τον δρόμο της προσφυγιάς;

Μετά την ανάγνωση του βιβλίου

Προσφυγιά

- Πώς αντιδρά ο Δρόσος όταν συνειδητοποιεί ότι είναι πρόσφυγας; Γιατί πιστεύεις ότι είναι αυτή η αντίδρασή του;
- Τι σκέφτεσαι όταν ακούς τη λέξη «πρόσφυγας»; Ποια συναισθήματα σου δημιουργεί; Πιστεύεις ότι μετά την ανάγνωση του συγκεκριμένου βιβλίου άλλαξαν οι σκέψεις και τα συναισθήματά σου για τους πρόσφυγες και την προσφυγιά;
- Σε αρκετά σημεία του βιβλίου γίνεται αναφορά στον τρόπο υποδοχής των Μικρασιατών προσφύγων από τους κατοίκους της Ελλάδας. Νομίζεις ότι ήταν περισσότερο θετική ή αρνητική; Αναζήτησε μαρτυρίες και ιστορικά στοιχεία που θα σε βοηθήσουν να σχηματίσεις μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα. Πιστεύεις ότι υπήρχαν άνθρωποι που φέρονταν τόσο άσχημα στους πρόσφυγες τότε αλλά και τώρα; Γιατί θεωρείς ότι το έκαναν και το κάνουν αυτό οι άνθρωποι; Ποιοι είναι οι λόγοι (π.χ. φτώχεια, ξενοφοβία, ρατσισμός κ.λπ.); Τι πιστεύεις ότι μπορεί και πρέπει να κάνει η κυβέρνηση μιας χώρας υποδοχής για την ένταξη των προσφύγων, τι οι ενήλικοι πολίτες και τι τα παιδιά και οι νέοι;
- Μπορείς να δεις το βίντεο του Γενικού Λυκείου Άμφισσας που είναι βασισμένο στο ποίημα *Home* (Πατρίδα) της Warsan Shire, Βρετανίδας ποιήτριας με καταγωγή από την Κένυα, το οποίο μιλάει διαχρονικά για την προσφυγιά και την αντιμετώπιση των προσφύγων σε χώρες υποδοχής:
<https://www.youtube.com/watch?v=-nxmvR2mh4I&t=1s>
- Ποια συναισθήματα και ποιες σκέψεις σου δημιούργησε;
- Ο Δρόσος κουβαλούσε μια μικρή βαλίτσα μέσα στην οποία είχε κάποια πράγματα. Αν ξαφνικά σου έλεγαν ότι για κάποιον λόγο θα έπρεπε να εγκαταλείψεις επ' αόριστον το σπίτι σου και πως

μέσα σε μόλις λίγα λεπτά θα έπρεπε να πάρεις μαζί σου μόνο ό,τι χωράει σε ένα σακίδιο πλάτης, οτιδήποτε θα μπορούσε να σου φανεί χρήσιμο στη συνέχεια, τι θα διάλεγες; Σκέψου και σημείωσε τις απαντήσεις σου όσο πιο γρήγορα μπορείς μέσα σε προκαθορισμένο χρόνο (μόλις λίγα λεπτά).

Αν θες, για να γίνει ακόμα πιο ρεαλιστικό, μπορείς να το παίξεις σαν παιχνίδι προσομοίωσης στο σπίτι σου και να βάλεις κι ένα χρονόμετρο που θα το ρυθμίσεις, για παράδειγμα, στα 5, 7 ή 10 λεπτά. Μόλις τελειώσει ο χρόνος, δεν έχεις δικαίωμα αλλαγής.

Πώς βρήκες αυτή τη διαδικασία (δύσκολη ή εύκολη, αγχωτική κ.λπ.); Ποια πράγματα επέλεξες να πάρεις μαζί σου και γιατί; Πόσα από αυτά που πήρες τα διάλεξες επειδή θα σε βοηθούσαν στο ταξίδι και πόσα για άλλους λόγους, π.χ. ως σύνδεσμο με τη ζωή που αναγκάζεσαι ξαφνικά ν' αφήσεις πίσω σου ή ως ελπίδα; (Από διηγήσεις προσφύγων ξέρουμε ότι κάποιοι πήραν μαζί τα κλειδιά των μαγαζιών τους. Κάποιοι άλλοι πήραν μαζί τα εργαλεία τους ή, όπως ο μπαρμπα-Ιορδάνης το κανονάκι του, πράγματα που σχετίζονταν με το επάγγελμά τους.)

- Στη διαχωριστική σελίδα καθενός από τα τρία κεφάλαια του βιβλίου περιλαμβάνεται μια μαρτυρία πρόσφυγα (δύο από τη Μικρασία και μία από τη Συρία). Υπάρχουν πολλές καταγεγραμμένες μαρτυρίες προσφύγων από τη Μικρασία. Μάλιστα, όταν διάβασαν (το 2015) σε κάποιες Σύριες πρόσφυγες στην Ελλάδα αφηγήσεις Μικρασιατών προσφύγων μεταφρασμένες στη γλώσσα τους, εκείνες νόμιζαν ότι ήταν σύγχρονες μαρτυρίες συμπατριωτών τους. Αναζήτησε αντίστοιχες μαρτυρίες προσφύγων τόσο από τη Μικρασία όσο και σύγχρονων... Τι συμπεράσματα μπορείς να βγάλεις;
- Η Ευδοξούλα αναφέρει ότι σώθηκε, όπως και πολλοί άλλοι, από ένα ιαπωνικό πλοίο, το *Tokei Maru*, κάτι που αναφέρεται ως γεγονός σε αρκετές μαρτυρίες προσφύγων, παρόλο που οι ιστορικοί ακόμη ψάχνουν να μάθουν την τύχη του πλοίου και το όνομα του καπετάνιου – όπως, για παράδειγμα, η καθηγήτρια Νανάκο Μουράτα-Σαουαγιανάγκι. Από αυτό το γεγονός είναι εμπνευσμένη και η μικρού μήκους ταινία animation του Ζάχου Σαμολαδά με τίτλο *Tokei Maru*. Μπορείτε να παρακολουθήσετε το τρέιλερ της ταινίας εδώ:
<https://www.youtube.com/watch?v=FQwsuv1Ka9w>
- Επίσης, αν θέλετε, μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα για την έρευνα σχετικά με το ιαπωνικό πλοίο και για την ταινία στη συνέντευξη του σκηνοθέτη εδώ: <https://www.greecejapan.com/synteyxi-me-to-zaxo-samolada-dimioyrgo-tis-tainias-tokei-maru/>

Η πρώτη ζωή

- Χάρη στις αναμνήσεις τόσο του Δρόσου όσο και της Ευδοξούλας μπορούμε να σχηματίσουμε μια εικόνα για τη ζωή τους στην πατρίδα. Τότε περιέγραφαν τη Σμύρνη ως κοσμοπολίτικη και την αποκαλούσαν «το Παρίσι της Ανατολής». Αναζήτησε φωτογραφίες και περιγραφές σχετικά με τη ζωή στη Σμύρνη και τα μικρασιατικά παράλια πριν από την Καταστροφή. Πόσο διαφορετική ήταν η ζωή τους εδώ σε σχέση με τον τόπο όπου ζούσαν;

- Οι πρόσφυγες που ήρθαν στην Ελλάδα, παρότι ήταν Έλληνες, είχαν άλλα ήθη κι έθιμα, με αποτέλεσμα οι Ελλαδίτες να στέκονται αμήχανοι έως κι επικριτικοί απέναντί τους. Αλλά κι οι πρόσφυγες απορούσαν συχνά με κάποιες συνήθειες και συμπεριφορές που συνάντησαν εδώ. Πώς το σχολιάζεις; Αν θες, μπορείς να αναζητήσεις μαρτυρίες σχετικά με συνήθειες, ήθη κι έθιμα της Μικρασίας και του ελλαδικού χώρου εκείνης της εποχής και να τις συζητήσετε στην τάξη.

Απώλεια

- Πώς εξηγείς τη στάση του Δρόσου σε σχέση με την Αρετή και τον θάνατό της; Πόσο σε εξέπληξε το γεγονός ότι τελικά η Αρετή δεν βρισκόταν ποτέ στο θέατρο με τον Δρόσο; Πώς εξηγείς τη στάση και τη συμπεριφορά του Δρόσου σε σχέση με τη μη παραδοχή της απώλειας της αδερφής του; Σε τι διαφοροποιούνταν η δική της απώλεια από εκείνη των γονιών τους;
- Γιατί πιστεύεις, με βάση και τα αντίστοιχα αποσπάσματα του βιβλίου, ότι ο Δρόσος συνέδεσε το πνεύμα Άριελ με την Αρετή και ήταν σαν το πνεύμα να είχε πάρει τη μορφή της;
Εσύ πώς φαντάζεσαι το πνεύμα Άριελ; Μπορείς να το ζωγραφίσεις, αν θες, ή να ζωγραφίσεις το κοστούμι του για μια υποτιθέμενη παράσταση.
- Πώς σχολιάζεις την ύπαρξη αρκετών μαγικών στοιχείων στο κείμενο (για παράδειγμα, την είσοδο του καραβιού από τη σκεπή, τα παιδιά που κολυμπούσαν στη «θάλασσα» της πλατείας του θεάτρου κ.λπ.);
- Πιστεύεις ότι η φαντασία είναι μια άλλη... πραγματικότητα; Θεωρείς ότι μπορεί να μας βοηθήσει η φαντασία να ξεπεράσουμε δύσκολες καταστάσεις; Μπορεί όμως να συμβεί και το αντίθετο;

Θέατρο

- Μεγάλο μέρος της ιστορίας του Δρόσου και της Αρετής διαδραματίζεται μέσα σ' ένα θέατρο. Τι γνωρίζεις για το θέατρο ως τέχνη και για τη σχέση του με την Ελλάδα; Για τα διαφορετικά είδη θεάτρου; Για το θέατρο σε διαφορετικά μέρη του κόσμου; Έχεις δει κάποια θεατρική παράσταση; Αν ναι, πώς σου φάνηκε αυτή η εμπειρία;
- Ευκαιρία να παρακολουθήσεις κι εσύ με τους φίλους, τους γονείς ή τους συμμαθητές σου κάποια θεατρική παράσταση που θα επιλέξετε.
- Το ήξερες ότι *Το αγόρι στο θεωρείο* ανεβαίνει ως θεατρική παράσταση στο Εθνικό Θέατρο τη σεζόν 2021-2022;

Το θέατρο στην αρχαία Ελλάδα

- Ήξερες ότι στην Αθήνα της εποχής του Περικλή θεωρούνταν χρέος του πολίτη η παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων;

Επίσης, γνώριζες ότι τις παραστάσεις αρχαίου δράματος τις παρακολουθούσαν όλοι οι ελεύθεροι πολίτες αλλά και οι μέτοικοι, οι δούλοι και οι γυναίκες; Ή ότι στην εποχή του Περικλή δίνονταν δωρεάν εισιτήρια για τους οικονομικά ασθενείς πολίτες, τα λεγόμενα «θεωρικά»;

Γιατί πιστεύεις ότι συνέβαιναν όλα αυτά; Τι μπορείς να καταλάβεις για τη σημασία που έδιναν τότε στη συμμετοχή των πολιτών σε καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, και συγκεκριμένα στην παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων;

- Το 493 π.Χ., λίγο καιρό μετά την καταστροφή της Μιλήτου από τους Πέρσες, παρουσιάστηκε το έργο του Φρυνίχου *Μιλήτου άλωσις*, μια τραγωδία με ιστορικό περιεχόμενο, που αναφερόταν στις συμφορές που έπληξαν τους Μιλησίους. Ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι κατά τη διάρκεια της παράστασης το κοινό ξέσπασε σε γοερούς θρήνους, καθώς το έργο τού θύμιζε «οικεία κακά».

Συμβαίνει, νομίζεις, κάτι αντίστοιχο στο βιβλίο *Το αγόρι στο θεωρείο*; Πώς το σχολιάζεις; Ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα σου προκαλεί σε σχέση με την επίδραση που μπορεί να έχει ένα έργο τέχνης στους ανθρώπους, τόσο διανοητικά όσο και συναισθηματικά;

- Στην ιστορία που διάβασες ο Δρόσος βρίσκει ένα βιβλίο με το θεατρικό έργο *Τρικυμία* του Σαίξπηρ. Πώς μπόρεσε να καταλάβει ότι ήταν ένα θεατρικό έργο κι όχι, για παράδειγμα, ένα μυθιστόρημα; Έχεις διαβάσει ποτέ σου κάποιο θεατρικό έργο ή έχεις δει κάποιο βιβλίο με θεατρικό έργο; Ποια η βασική διαφορά του από το μυθιστόρημα; (Μπορεί αρχικά να σε βοηθήσει και η περιγραφή του Δρόσου για το περιεχόμενο του βιβλίου.)

Ουίλιαμ Σαίξπηρ (1564-1616)

- Ο Ουίλιαμ Σαίξπηρ θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους δραματουργούς όλων των εποχών.

Έχεις ξανακούσει το όνομά του; Αν ναι, τι γνωρίζεις γι' αυτόν και τα έργα του; Αν, πάλι, δεν γνωρίζεις κάτι, είναι μια καλή ευκαιρία να αναζητήσεις στοιχεία γι' αυτόν και να τα παρουσιάσεις στην τάξη σου. Μπορείς να βρεις φωτογραφίες από παλιότερες και σύγχρονες παραστάσεις έργων του Σαίξπηρ. Μια καλή πηγή για παλιότερες παραστάσεις είναι το ψηφιοποιημένο αρχείο του Εθνικού Θεάτρου, που μπορείς να βρεις εδώ: <http://www.nt-archive.gr>.

Επίσης, μπορείς να επισκεφτείς και το αρχείο του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος. Περισσότερες πληροφορίες μπορείς να βρεις εδώ:

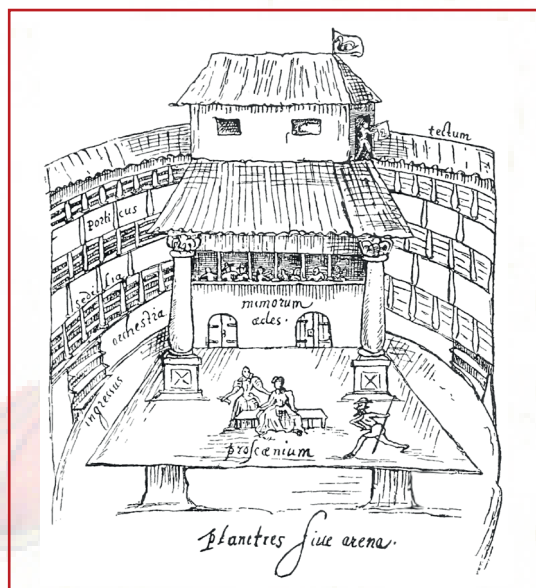
<https://www.ntng.gr/default.aspx?lang=el-GR&page=73>

- Ανάλογα με την ηλικία σου και τις αναγνωστικές σου προτιμήσεις, μπορείς να διαβάσεις κι εσύ είτε κάποιο θεατρικό έργο του Σαίξπηρ είτε διασκευές των θεατρικών έργων του ειδικά για παιδιά.

Επίσης, μπορείς να αναζητήσεις πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό από παραστάσεις έργων του Σαίξπηρ, όπως *Ο Βασιλιάς Ληρ*, στο αρχείο του Εθνικού Θεάτρου: Αρχείο του Εθνικού Θεάτρου – Οπτικοακουστικό υλικό, <http://www.nt-archive.gr/playDetails.aspx?playID=856>

Το υλικό αυτό προέρχεται από την παράσταση που αναφέρεται ο Δρόσος, για την οποία ράβει τα κοστούμια, και συγκεκριμένα το κοστούμι του βασιλιά Αηρ.

- Γνωρίζεις ότι η εποχή όπου έζησε, έγραψε και παρουσίασε τα έργα του ο Σαίξπηρ ονομάζεται ελισαβετιανή λόγω της τότε βασίλισσας της Αγγλίας Ελισάβετ; Την εποχή εκείνη η Αγγλία μεγαλουργούσε, και μάλιστα πολλοί ιστορικοί την ονομάζουν και «χρυσή εποχή της Αγγλίας». Πόση εντύπωση σου προκαλεί το γεγονός ότι κατά τη «χρυσή εποχή» αυτής της χώρας στο «τιμόνι» της βρισκόταν μια γυναίκα;
 - Αναζήτησε, αν θες, πληροφορίες για τους λόγους που ήταν τόσο σημαντική η Ελισάβετ και γιατί οι ιστορικοί αποκαλούν την περίοδο διακυβέρνησής της «χρυσή εποχή».
- Κατά την ελισαβετιανή εποχή, μεταξύ άλλων, άκμασε και η θεατρική τέχνη – τότε ήταν που παρουσιάστηκαν και όλα τα έργα του Σαίξπηρ. Ήξερες όμως ότι εκείνη την περίοδο στα θέατρα οι ηθοποιοί ήταν μόνο άντρες, όπως άλλωστε συνέβαινε και κατά την αρχαιότητα στις παραστάσεις του αρχαίου δράματος; Γιατί (πιστεύεις ότι) συνέβαινε αυτό;

Σκίτσο του 1596 από πρόβα στο θέατρο Σουάν (Κύκνος), τυπικό θέατρο με ανοιχτή στέγη της ελισαβετιανής εποχής. Τα έργα του Σαίξπηρ παρουσιάζονταν τότε σε παρόμοια θέατρα.

Το Δημοτικό Θέατρο Αθηνών

- Το θέατρο στο οποίο διαδραματίζεται η ιστορία του Δρόσου είναι το Δημοτικό Θέατρο Αθηνών. Άντλησε από το κείμενο όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες γι' αυτό το θέατρο, που πολλοί το χαρακτήριζαν «καταραμένο». Αναζήτησε πρόσθετες πληροφορίες και φωτογραφίες στο διαδίκτυο (π.χ. <https://www.kathimerini.gr/life/city/1093497/ta-80-chronia-apo-tin-katedafisi-toy-dimotikoy-theatroy-athinon/>). Μέσα από το φωτογραφικό υλικό παρατήρησε πώς ήταν η περιοχή τότε και θυμήσου πώς είναι σήμερα. Μπορείς, αν θέλεις, να την επισκεφτείς για να δεις ποια κτίρια έχουν μείνει από τότε.
- Το Δημοτικό Θέατρο Αθηνών ήταν έργο του φημισμένου αρχιτέκτονα Ερνέστου Τσίλλερ. Αναζήτησε πληροφορίες τόσο για τον ίδιο όσο και για τα κτίρια που σχεδίασε στην Αθήνα και σε ολόκληρη την Ελλάδα. Έπειτα σκέψου μήπως (ανα)γνωρίζεις κάποιο ή κάποια από αυτά ή τα έχεις επισκεφτεί. Με την ευκαιρία, μπορείς να προγραμματίσεις μια επίσκεψη σε κάποιο από αυτά για να παρατηρήσεις την αρχιτεκτονική –και την αισθητική σε σχέση με τη λειτουργικότητα– ενός κτιρίου μιας άλλης εποχής. Έτσι, θα προβληματιστείς για την αρχιτεκτονική άλλων εποχών ή ίσως γι' αυτήν του μέλλοντος.
- Ήξερες ότι το Κεντρικό Κτίριο του Εθνικού Θεάτρου στην οδό Αγίου Κωνσταντίνου, στο κέντρο της Αθήνας, είναι επίσης έργο του Ερνέστου Τσίλλερ;
- Με αυτή την αφορμή σκέψου για τους αρχιτέκτονες και το έργο τους. Για παράδειγμα, είναι επιστήμονες ή καλλιτέχνες; Μήπως είναι και τα δύο; Πόσο σημαντικός είναι ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός μιας πόλης; Κάντε έρευνα και συζητήστε και για το έργο σπουδαίων αρχιτεκτόνων (π.χ. ο Πικιώνης και η διαμόρφωση του αρχαιολογικού χώρου γύρω από την Ακρόπολη και τον λόφο Φιλοπάππου).

**Μια ιστορία για την απώλεια, τον πόνο,
την προσφυγιά, αλλά και για την παρηγορητική
δύναμη της φαντασίας, της συμπόνιας
και της ανθρωπιάς, εμπνευσμένη
από το πραγματικό συμβάν της εγκατάστασης
Μικρασιατών προσφύγων
στο Δημοτικό Θέατρο Αθηνών, το 1922.**

Κυκλοφορεί
από τις εκδόσεις

ΜΕΤΑΙΧΜΙΩ

ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΕ
Η ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΔΑΡΛΑΣΗ.

